

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nervi Sine Mole: h. e. Controversiarvm Roberti Bellarmini
S. Rom. Ecclesiae Cardinalis Eminentissimi Compendium,
à cavillis & imposturis Guilielmi Amesij ... Vindicatum**

Erbermann, Veit

Heripoli, 1661

Cap. II. De Gratia sufficiente.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9498

IV. Auxilium speciale est excitans, ad quam pertinent divinæ illustrationes & inspirationes; & adjuvans, ad quam spectat divina cooperatio, directio & protectio.

V. Partitione auxilii est in Gratiam sufficientem & efficacem, de quibus mox in particulari, cap. 2. & 3. Sed tamen neque hic Amelius interim à mendaciis abstinere potuit, seu voluit, cum ait: *hesitate Bellarminum & non constare Ponificiu, utrum gratia illa sufficiens sit habitualis gratia, vel auxilium tantum & motione speciali, &c.*

IV. Gratia efficax est vel operans, quæ facit ut velimus; vel cooperans quæ facit, ut quod voluerimus impleamus. Opponit Amelius S. Thom. I. 2. q. III. a. 1. disertis verbis docentem, *Gratiam operantem & cooperantem esse eandem gratiam*, sed distinguunt secundum diversos effectus. Dein ait, etiam de gratia sufficienti & efficaci iustum disputationem cum Calvinico fugere Bellarminum. Sed hoc esse calumniam patebit ex cap. 2. & 3. S. Thomam mala fide ab Amelio allegari, patebit cum articulum legenti.

CAPVT SECUNDVM.

De Gratia Sufficiente.

Amelius hic dissimulat quæ Bell. 2. c. 3. 4. 5. disputat contra Calvinum, Kemnitium &c. de Gratia habituali. Quam vana igitur fuit querimonia cum in Proœmio desiderari *formatus rite controversiae graves* ajebat! Saltum ergo facit Ameliusque ad cap. XI. ubi Bell. ait: *Partitionem Gratiae in sufficientem & efficacem Hæretici nostri temporis omnino repudiare coguntur, cum apud eos, qui à D E O moveantur, necessario bene agant; qui vero non moveantur, non possint*

possint bene agere, ac per hoc omnis DEI motio sit efficax, nulla sufficiens. Amesius. *Falsa hic omnia & calumniosa.* Nam 1. partitionem istam non omnino negamus; sed sensu illo Pelagiano, quo à Iesuitis nonnulli explicari solet. Non distinctionem, sed separationem Gratiae ad conversionem simpliciter sufficientis & efficacis negamus, 2. Apud nos non omnes illi qui à DEO moventur, necessariò bene agunt: novimus enim multos tam externum quam interne moveri ad bene agendum, qui tamen motinibus illis resistunt. 3. Apud nos etiam, qui non moventur ab eo ad hoc aut illud bonum, sapientiam & facultatem habent faciendi bonum quod non faciunt. Resp. *Quonodo falsa & calumniosa dici potest assertio Bellarmini, quam verbis tam perspicuis ipsius Calvini l. 2. c. 3. §. 10 proponit? Voluntatem, ait Calvinus, movet gratia, non qualiter multis facultatis traditum est creditum, ut nostrae postea sit electionis, motioni aut obtemperare, aut refragari, sed illam efficaciter efficiendo. Unde & anescunt omnia effugiola Amesiana. Si enim gratia non aliter movet voluntatem, quam efficaciter ita efficiendo bonum, ut non sit in electione voluntatis refragari, ut aperte contra nos Calvinus afferit, quomodo motioni gratiae resistitur? Verbi dat Puritanus. At ecce! mox seq. th. quod in 1. th. videbatur negare, reipsa afferit. Nam postquam rejecisset definitionem auxilii sufficientis à Bellalatam tanq. tenebricosam & lucifugam, nempe hanc: [Auxil. sufficiens dicitur, quo DEVS ita hominem vocat & excitat, & juvare dirigendo, protegendo, cooperando paratus est, ut revera possit ille sic excitatus & vocatus velle credere, velle converti, velle bonum aliquod facere, rametsi reipsa non velit credere, aut converti, aut bonum illud facere.] Hac, inquam, explicatione revera lucidissimè rejecta, subdit: *Quæstio non est de quounque modo volendi credere & converti, sed de ipso credere & converti.* Dein adductis testimoniis Baith. Medinae & Bannesii, sic format statum controversie: *Negamus, cùm**

igitur auxiliū DEI sufficiens, quo posset homo vel intrinsecā sua potentia, vel indifferentem DEI gratiam determinando converti ab iis recipi, qui nunquam reipsa converuntur. Verum hæc Amesiana omnia scatent fraudibus & falsimoniis. Nam 1. Si quæstio non est de posse, sed tantum de operatione actuali, cur se opponit Amesius huic divisioni auxilii excitantis, quo vel possumus converti, vel reipsa convertimur? 2. Quæstionem hanc esse juxta Calvinum patet ex apertis ejus verbis, & etiam larvatos omnes Calvinistas, Iansenistas scil. quorum propositio nuper ab Innoc. X. damnata hæc est: [Aliqua DEI præcepta hominibus iustis volentibus & conantibus, secundum presentes quas habent vires sunt impossibilia: deest quoque in gratia, quæ possibilia siant. Item, Interiori gratia in statu naturæ lapsæ nunquam resistitur.] Nunquid tam à Calvino quam à Iansenio præcisè negatur gratia sufficiens ad servanda præcepta? Et hanc controversiam gravissimam esse, quis sani capit is negaverit? 3. Medina, Bannez aliique Thomistæ communiter, ut hæreticam rejiciunt assertionem Calvini & Iansenii, qua tollunt gratiam sufficiensem ab efficaci distinctam, ut videre est apud Bern. Guiardum, qui lib. 2. qu. 2. ostendit: apud Thomistas de fide esse, infallibiliter dari gratiam sufficiensem, quotiescumque occurrit præceptum adimplendum. Vnde liquet, Medina & Bannezium planè impertinenter huc trahi. 4. Nihil ad præsentem controversiam, [quæ præcisè hæc est, an detur aliquod auxilium gratia quod sit sufficiens, & non sortiatur effectum?] facit, sive homo sua intrinsecā potentia, sive indifferentem DEI gratiam determinando possit converti. Hoc enim non ad an est, (de quo solo hæc agitur) pertinet. An vero libera voluntas gratiæ tali sufficiente præventa & excitata, possit per intrinsecam potentiam determinare seipsum ad respondendum excitationi, vel non, alibi definiendum est. 5. Sycophantatur Amesius, cum ait, se non negare omnino partitionem illam.

Dddd

sed

sed tantum sensu illo Pelagiano, quo a Jesuitis nonnulli explicari solet. Calumnia hæc, qua passim Catholicos impetrunt adversarii, infra depelletur. 6. Cumigitur re ipsa contra suum Magistrum Calvinum admittat Amesius, multos etiam internè moveri ad ben agendum, qui tamen motionibus illis resistunt: planè frustra eludere conatur argumenta Bellarmini, qui probant, gratiam dari sufficientem, cum qua possent, si vellent, converti, quid de facto non convertuntur. Supervacaneum proinde est Amesianas tesi giversationes hic prosequi: sufficit adnotare Bellarmianas probationes, 1. ex Isai. 5. *Quid est quod ultra debui facere vineæ meæ & non feci? Dominus derat illi insufficientem culturam, seu gratiam, per quam vere & proprie converti possent; neque alii potuissent expectare fructum bonum: gratiam tam non efficacem non habuerunt: nam si habuissent fructum bonum ut que fecissent.* 2. ex Matth. 23. *Quot es volui congregare filios tuos & nolivisti? Quonodo voluit Dominus congregare filios Hierusalem, & ita voluit, ut queratur de nolentibus; si eos quos scriebat per se non posse velle, non juvit ut possent velle? Non igitur carne sunt gratia sufficiente.* 3. ex Act. 7. *Vos semper resistitis Spiritui S. Inspirabantur igitur eis bona desideria, ita ut converti potuerint. Nam aliter quonodo resistebant Spiritui S. & cui talis aer er arguuntur?* 4. ex Rom. 2. *an divitias bonitatis eius & patientie, & longanimitatis contemnit Ignorans quia benignitas D E I ad pœnitentiam te adducit. Cur D E V S ad pœnitentiam expectaret, quibus non dedit sufficiens auxilium ad conversionem? ignorat fortasse, tales non posse converti? Nimis dispestratio inter eos, quos D E V S novit non se conversuros nisi maxime possent, & illos, quos scit non habere vires sufficientes & auxilia ad conversionem.* 5. ex Apoc. 3. *Ego sto ad osium & pulso. Si ad quorum cor Dominus pulsat, si non habent sufficiens auxilium*

xilium
eos ap
vere fu
differ.
evitare
suos ar
peccat
sufficie
seruer
se non
ullus s
cooper
sunt po

Gra
sima,
disput
eam je
ret
advers
duas o
musib
bat.
inqui
mus
sima
ultra
trove
mini
majo

xilium aperiendi, cur Dominus pulsat? an ignorat eos aperire non posse. 6. Si non datur gratia aliqua vere sufficiens, primus homo non suâ culpâ cecidisset. Quomodo enim peccat in eo quod nequit evitare? Videbitur quoque DEVS deserere animos suos antequam desertur ab eis. Cù n enim justus peccat, non habet gratiam efficacem. Ergo si nec sufficientem habet, deseritur à DEO quem non deseruerat. Denique tunc nemo posset vere dicere, se non fecisse tantum boni, quantum potuit; nec ullus se reprehendere, quod gratia DEI non fuerit cooperatus quantum potuit & debuit; quæ omnia sunt perabsurda, & à sensu Sanctorum alienissima.

CAPUT TERTIVM.

De Gratia efficace.

Quæstio est, qua in re sita sit, vel unde sumatur Gratia efficacia? Hanc quæstionem, quamvis sit gravissima, & cardo omnium, quæ de Gratia & libero arbitrio disputantur: Bell. tamen (pro sua calliditate) noluit in eam jesè dimittere, ne Pontificios quosdam nimis offendere. Non disputat igitur adversiss Nos & directè; neque adversus quenquam nominatum, sed levi & molli brachio duas opiniones perstringit, & suam tertiam innuit potius musicando, quam distinctè proponit, aut solide probat. Quæ habet ad rem, paucus revocabimus ad examen, inquit Aeneasius. Verum enim vero quid hic dicemus esse ad rem? Controversia ista est sane gravissima omnium, quæ in Scholis Catholicorum jam ultra LX. annos agitur: at absolute inter Controversias Fidei inter Nos & Lutheros - Calvinicos minime referri potest: unde non nisi incidenter pro majori declarazione aliarum Fidei controversiarum

Dddd 2

eam